

	Комунальний заклад «КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ» Дніпропетровської обласної ради СИЛАБУС
Освітній компонент	Громадське здоров'я та громадське медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	I5 Медсестринство Спеціалізація I5.01 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна / денна
Рік навчання / семестр	другий рік, семестр IV
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Всього годин – 90 Лекції – 14 Практичні заняття – 40 Самостійна робота – 36
Викладач	
E-mail	
Консультації	
Анотація до курсу	Вибірковий освітній компонент «Громадське здоров'я та громадське медсестринство» спрямований на формування у майбутніх бакалаврів медсестринства сучасного бачення здоров'я не лише окремого пацієнта, а й сім'ї, групи та громади. Курс поєднує основи громадського здоров'я, профілактичної медицини та медсестринської практики в громаді. Здобувачі освіти вивчатимуть детермінанти здоров'я, показники здоров'я населення, профілактику інфекційних і неінфекційних захворювань, імунопрофілактику, скринінги, зміцнення здоров'я, роботу з уразливими групами, організацію домашніх візитів, комунікацію ризиків та дії під час надзвичайних ситуацій. Особлива увага приділяється ролі медичної сестри/брата у первинній медичній допомозі, міжсекторальній взаємодії, навчанні населення, формуванні прихильності до здорової

	поведінки та плануванні локальних профілактичних заходів у громаді.
Мета та завдання курсу	Мета курсу – сформувати здатність оцінювати потреби населення і громади у сфері здоров'я та планувати медсестринські профілактичні, освітні й організаційні втручання на рівні особи, сім'ї та громади. Основні завдання: засвоїти принципи та функції системи громадського здоров'я; навчитися використовувати базові демографічні й епідеміологічні показники; визначати фактори ризику та соціальні детермінанти здоров'я; планувати заходи первинної, вторинної та третинної профілактики; проводити санітарно-просвітницьку роботу, консультування, скринінги та оцінювання ризиків; брати участь у вакцинації, епідеміологічному нагляді, роботі з уразливими групами населення та реагуванні на загрози громадському здоров'ю.
Програмні результати навчання	Освітній компонент сприяє формуванню компетентностей і програмних результатів навчання, визначених ОПП «Сестринська справа»: Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань. СК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

	СК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах. СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками. СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби. СК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК 10. Здатність до організації надання медичної допомоги за принципом сімейної медицини. СК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення. СК 16. Здатність організовувати та управляти відповідним структурним підрозділом (лідерство та менеджмент). ПРН 03. Планувати медсестринські втручання. ПРН 04. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. ПРН 05. Здійснювати медсестринське адміністрування. ПРН 06. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі ПРН 07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 08. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму. ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій. ПРН 17. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб. ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію ПРН 21. Володіти українською мовою для розв'язання професійних задач.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Громадське здоров'я та громадське медсестринство: предмет, принципи, функції. Система громадського здоров'я в Україні. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Роль медичної сестри/брата у первинній медичній допомозі та роботі з громадою. Соціальні детермінанти здоров'я, нерівності у здоров'ї, міжсекторальна взаємодія.	2	4
2	Здоров'я населення та його оцінювання. Демографічні показники, захворюваність, поширеність, інвалідність, смертність, очікувана тривалість життя. Джерела даних про здоров'я населення. Оцінка потреб громади та формування профілю здоров'я громади.	2	6
3	Зміцнення здоров'я і профілактика захворювань. Первинна, вторинна і третинна профілактика. Здоров'язбережувальна поведінка, медична грамотність, комунікація та мотиваційне консультування. Організація санітарно-просвітницької роботи і профілактичних програм у громаді.	2	6
4	Епідеміологічний нагляд та інфекційні загрози. Ланцюг інфекційного процесу, розслідування спалахів, вакцинація та колективний імунітет. Роль медичної сестри у виявленні, інформуванні, профілактиці та контролі інфекцій. Антимікробна резистентність і комунікація ризиків.	2	4
5	Профілактика неінфекційних захворювань у громаді. Серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, онкологічні та хронічні респіраторні захворювання. Фактори ризику, скринінги, раннє виявлення, диспансерний нагляд, підтримка самоменеджменту і прихильності до лікування.	2	6
6	Громадське медсестринство впродовж життєвого циклу. Здоров'я матері й дитини, підлітків, людей старшого віку. Психічне здоров'я. Робота з уразливими групами: люди з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, ветерани, соціально вразливі сім'ї. Домашній візит, маршрутизація та взаємодія із соціальними службами.	2	6
7	Здоров'я громади в умовах криз і надзвичайних ситуацій. Екологічні та професійні ризики, безпека води й харчових продуктів, вплив війни та переміщення населення на здоров'я. Підготовка громади до надзвичайних ситуацій, психологічна перша допомога, ризик-комунікація. Планування й оцінювання локального проєкту зі зміцнення здоров'я.	2	4
	Разом:	14	36
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ			

№ з/п	Тема	Години
01	Оцінка здоров'я громади: визначення основних потреб, ресурсів і соціальних детермінант здоров'я. Побудова «паспорта/профілю здоров'я громади».	4
02	Розрахунок та інтерпретація базових показників громадського здоров'я: народжуваність, смертність, захворюваність, поширеність, інвалідність, фактори ризику. Робота з відкритими даними.	4
03	Громадське медсестринство та сімейно-орієнтований підхід. Алгоритм домашнього візиту. Оцінка потреб особи і сім'ї, виявлення ризиків, планування медсестринських втручань та маршрутизація.	4
04	Зміцнення здоров'я і медична грамотність. Проведення індивідуального та групового консультування. Мотиваційне інтерв'ю. Розроблення інформаційного повідомлення/мінікампанії для громади.	4
05	Профілактика неінфекційних захворювань. Виявлення факторів ризику, проведення скринінгового опитування, оцінка способу життя, формування індивідуальних профілактичних рекомендацій.	4
06	Імунопрофілактика та епідеміологічний нагляд. Аналіз вакцинального статусу, комунікація щодо щеплень, дії при підозрі на інфекційне захворювання та моделювання розслідування спалаху.	4
07	Робота з уразливими групами населення. Виявлення медичних і соціальних потреб, безбар'єрна та неосудна комунікація, міжвідомча взаємодія, направлення до медичних і соціальних сервісів.	4
08	Психічне здоров'я в громаді. Скринінг психосоціальних потреб, базові навички підтримувальної комунікації, психологічна перша допомога, профілактика стигми та професійного вигорання.	4
09	Екологічні, побутові та професійні ризики для здоров'я. Ризик-комунікація. Дії медичної сестри/брата в умовах надзвичайної ситуації, масового переміщення населення та загроз для громадського здоров'я.	4
10	Проектування профілактичного втручання у громаді: визначення проблеми, цільової групи, мети, завдань, індикаторів, партнерів і способів оцінювання ефективності. Захист мініпроекту. Підсумкове заняття.	4
	Разом:	40
Пререквізити	Анатомія та фізіологія; Основи медсестринства; Основи загальної психології; Мікробіологія; Медичне право; Інформаційні технології в медицині.	
Кореквізити	Обстеження та оцінка стану здоров'я людини; Медсестринство у внутрішній медицині; Медсестринство в педіатрії; Медична інформатика та статистика.	
Постреквізити	Клінічне медсестринство у внутрішній медицині; Клінічне медсестринство в педіатрії; Менеджмент і лідерство в медсестринстві; Медсестринство в сімейній медицині / первинній медичній допомозі (за наявності в ОПП).	
Методи навчання	Лекції – інтерактивні та мультимедійні, з аналізом актуальних даних громадського здоров'я, нормативних документів, інфографіки та реальних кейсів.	

	Проблемно-орієнтоване навчання – аналіз ситуацій із громади, визначення проблеми, факторів ризику, зацікавлених сторін і можливих втручань. Практичні заняття – розрахунок та інтерпретація показників; робота з відкритими даними; розбір епідеміологічних і профілактичних кейсів; складання маршруту пацієнта/сім'ї. Симуляційні та рольові вправи – домашній візит, мотиваційне консультування, комунікація щодо вакцинації, розмова з уразливою особою, повідомлення про ризик. Проектний метод – створення мініпроєкту зі зміцнення здоров'я або профілактики для конкретної цільової групи громади. Групова робота, дискусії, дебати, аналіз медіаповідомлень, створення пам'яток, інфографіки, коротких відео та презентацій. Самостійна робота – опрацювання матеріалів МОЗ України, Центру громадського здоров'я, ВООЗ, наукових публікацій та локальних статистичних даних.
Методи контролю	Методи контролю та самоконтролю: усне та письмове опитування; тестування (у тому числі Google Forms); аналіз ситуаційних завдань; розрахункові завдання з базових показників; оцінювання алгоритму домашнього візиту та комунікаційних навичок; захист індивідуальних/групових робіт; взаємооцінювання і самооцінювання; портфоліо навчальних матеріалів.
Види контролю	Система контролю поєднує оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і здатності застосовувати їх у ситуаціях, характерних для роботи медичної сестри/брата в громаді. 1. Попередній (діагностичний) контроль: вступне опитування, короткий тест, визначення вихідного розуміння понять «здоров'я населення», «фактор ризику», «профілактика», «громада». 2. Поточний (формувальний) контроль: тестування, усне опитування, практичні розрахунки, аналіз кейсів, чек-листи виконання практичних завдань, оцінювання комунікаційних і проєктних робіт. 3. Тематичний контроль: комплексні ситуаційні завдання, аналіз даних, розроблення профілактичного повідомлення або плану втручання. 4. Підсумковий контроль: підсумкове тестування та/або захист мініпроєкту зі зміцнення здоров'я громади відповідно до системи оцінювання Коледжу.
Перелік практичних навичок та умінь	

1. Визначати основні детермінанти здоров'я та фактори ризику для конкретної особи, сім'ї або групи населення.
2. Збирати й систематизувати базову інформацію про стан здоров'я громади з доступних джерел.
3. Розраховувати та інтерпретувати основні демографічні й епідеміологічні показники.
4. Формувати короткий профіль здоров'я громади та визначати пріоритетну проблему.
5. Оцінювати потреби особи та сім'ї під час домашнього візиту.
6. Планувати медсестринські профілактичні втручання на рівні особи, сім'ї та громади.
7. Проводити оцінювання факторів ризику неінфекційних захворювань та надавати профілактичні рекомендації в межах компетенції.
8. Пояснювати мету скринінгових програм і сприяти участі населення у профілактичних оглядах.
9. Оцінювати вакцинальний статус за чинним Календарем профілактичних щеплень та проводити доказову комунікацію щодо вакцинації.
10. Розпізнавати ситуації, що потребують повідомлення/маршрутизації у зв'язку з підозрою на інфекційне захворювання або спалах.
11. Проводити індивідуальне та групове навчання населення з питань здорового способу життя, профілактики й самоогляду.
12. Застосовувати базові прийоми мотиваційного консультування та спільного прийняття рішень.
13. Адаптувати медичну інформацію до рівня медичної грамотності цільової аудиторії.
14. Створювати короткі інформаційні матеріали: пам'ятку, алгоритм, інфографіку, повідомлення для соціальних мереж.
15. Застосовувати принципи безбар'єрної, толерантної та неосудної комунікації з уразливими групами населення.
16. Визначати потребу в направленні до лікаря, психолога, соціального працівника або інших служб та складати маршрут допомоги.
17. Виявляти основні екологічні, побутові та професійні ризики для здоров'я і формулювати рекомендації щодо їх мінімізації.
18. Проводити базову ризик-комунікацію під час загроз громадському здоров'ю та надзвичайних ситуацій.
19. Планувати профілактичний захід/мініпроект для громади з визначенням цільової групи, мети, завдань, ресурсів та партнерів.
20. Визначати прості індикатори процесу й результату та оцінювати ефективність профілактичного втручання.
21. Працювати в міжпрофесійній та міжсекторальній команді, дотримуючись професійної етики, конфіденційності та академічної доброчесності.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Поняття громадського здоров'я. Його мета, предмет і сучасні принципи.
2. Система громадського здоров'я в Україні: структура, завдання та основні суб'єкти.
3. Основні оперативні функції громадського здоров'я.
4. Поняття громадського медсестринства. Роль медичної сестри/брата у збереженні здоров'я населення.
5. Соціальні детермінанти здоров'я та нерівності у здоров'ї.
6. Поняття громади як об'єкта медсестринської діяльності. Оцінювання потреб громади.
7. Джерела інформації про стан здоров'я населення.
8. Демографічні показники та їх значення для оцінки здоров'я населення.
9. Захворюваність, поширеність, смертність, інвалідність: зміст та інтерпретація показників.
10. Профіль здоров'я громади: структура та алгоритм складання.

11. Рівні профілактики: первинна, вторинна, третинна. Приклади медсестринських втручань.
12. Зміцнення здоров'я та формування здоров'язбережувальної поведінки.
13. Медична грамотність населення. Принципи доступної комунікації.
14. Мотиваційне консультування в роботі медичної сестри/брата.
15. Профілактика серцево-судинних захворювань у громаді.
16. Профілактика цукрового діабету 2 типу та робота з факторами ризику.
17. Профілактика онкологічних захворювань і роль скринінгу.
18. Профілактика хронічних респіраторних захворювань та тютюнокуріння.
19. Епідеміологічний нагляд: поняття, мета, основні етапи.
20. Дії медичної сестри/брата при підозрі на інфекційне захворювання.
21. Основні принципи розслідування спалаху інфекційного захворювання.
22. Імунопрофілактика як інструмент громадського здоров'я. Комунікація щодо вакцинації.
23. Антимікробна резистентність як загроза громадському здоров'ю.
24. Домашній візит: мета, етапи, оцінка потреб і безпека медичного працівника.
25. Сімейно-орієнтований підхід у громадському медсестринстві.
26. Особливості роботи з дітьми, підлітками та сім'ями з дітьми в громаді.
27. Здорове старіння та медсестринська підтримка людей старшого віку.
28. Психічне здоров'я в громаді. Психологічна перша допомога та профілактика стигми.
29. Особливості комунікації та маршрутизації уразливих груп населення.
30. Міжпрофесійна та міжсекторальна взаємодія в громаді.
31. Екологічні чинники здоров'я. Якість води, повітря, харчових продуктів і побутові ризики.
32. Професійні ризики для здоров'я та роль профілактики.
33. Громадське здоров'я в умовах війни, переміщення населення та надзвичайних ситуацій.
34. Ризик-комунікація: принципи підготовки повідомлення для населення.
35. Планування профілактичної програми/проєкту в громаді.
36. Визначення цільової групи, мети, завдань та індикаторів профілактичного втручання.
37. Оцінювання ефективності заходів зі зміцнення здоров'я.
38. Етичні принципи, права людини, конфіденційність і недискримінація у громадському медсестринстві.
39. Використання доказової інформації та відкритих даних у роботі медичної сестри/брата.
40. Роль медичної сестри/брата у формуванні здорової та стійкої громади.

Політика курсу

Опанування ОК «Громадське здоров'я та громадське медсестринство» передбачає систематичну участь здобувача освіти в освітньому процесі, підготовку до практичних занять, своєчасне та самостійне виконання навчальних завдань, дотримання принципів академічної доброчесності, професійної етики, конфіденційності та поваги до прав людини.

Під час роботи з кейсами, статистичними даними та інформаційними матеріалами здобувач повинен критично оцінювати джерела, відрізняти доказову інформацію від неперевіраних повідомлень та коректно оформлювати посилання на використані матеріали.

У навчальних ситуаціях, що стосуються уразливих груп населення, обов'язковими є толерантність, безбар'єрність, неосудна комунікація та недопущення дискримінаційних висловлювань.

Присутність на навчальних заняттях і підсумковому контролі є обов'язковою, крім випадків, передбачених внутрішніми документами Коледжу. Пропущені або незараховані заняття відпрацьовуються згідно з установленим порядком.

Використання цифрових ресурсів та інструментів штучного інтелекту допускається як допоміжний засіб для пошуку, структурування, аналізу й візуалізації інформації за умови критичної перевірки результатів, самостійності виконання завдань, дотримання академічної доброчесності та нерозголошення персональних/медичних даних.

Політика оцінювання

Під час оцінювання засвоєння кожної теми здобувачу освіти виставляються оцінки за 4-бальною та 100-бальною шкалами відповідно до затверджених у Коледжі критеріїв. Ураховуються теоретична підготовка, правильність виконання практичних і ситуаційних завдань, уміння працювати з даними, обґрунтовувати рішення, комунікувати та застосовувати профілактичний підхід.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають усне та письмове опитування, тестування, розрахункові завдання, аналіз кейсів, виконання практичних алгоритмів, підготовку інформаційних матеріалів і мініпроектів.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається відповідно до системи оцінювання, установленої у Коледжі. Повторне оцінювання, відпрацювання пропущених занять та оскарження результатів здійснюються відповідно до внутрішніх нормативних документів Коледжу.

Оцінка «Відмінно» – повні, системні знання; вільне володіння термінологією; самостійне виконання практичних завдань згідно алгоритму та аналіз результатів.

Оцінка «Добре» – достатні знання; правильне виконання практичних завдань згідно алгоритму; окремі несуттєві неточності, які здобувач може виправити.

Оцінка «Задовільно» - базові знання; виконання практичних завдань згідно алгоритму із частковою допомогою викладача; наявність окремих суттєвих помилок.

Оцінка «Незадовільно» – фрагментарні знання; труднощі виконання практичних завдань згідно алгоритму; суттєві помилки під час виконання практичних завдань; мінімальні результати навчання не досягнуті.

Критерії оцінювання тестів

% правильних відповідей	Оцінка
90-100%	5
89-70%	4
69-55%	3
<54%	2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Громадське здоров'я : підручник / Т. С. Грузева та ін. ; за заг. ред. Т. С. Грузевої. Вінниця : Нова Книга, 2023. 615 с. ISBN 978-966-382-921-0.
2. Голованова І. А., Белікова І. В., Ляхова Н. О. Громадське здоров'я : навчально-методичний посібник. Львів : Видавець Марченко Т. В., 2023. 180 с. ISBN 978-617-7937-88-2.
3. Соціальна медицина, громадське здоров'я. В 4 т. Т. 2. Громадське здоров'я : навчальний посібник / за заг. ред. В. А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. 324 с.
4. Громадське здоров'я у практиці сімейного лікаря : підручник / за ред. Є. Я. Складорова, М. А. Бичкова. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 287 с.

Нормативні та інформаційні ресурси

1. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 № 2573-IX (чинна редакція). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
2. Міністерство охорони здоров'я України. <https://moz.gov.ua/>
3. Центр громадського здоров'я МОЗ України. <https://phc.org.ua/>
4. Календар профілактичних щеплень в Україні (актуальна редакція з 01.01.2026). <https://moz.gov.ua/uk/kalendar-profilaktichnih-sheplen>
5. ВООЗ. Рамка компетенцій для працівників у сфері громадського здоров'я в Європейському регіоні, розроблена ВООЗ та ASPHER. 2021.
6. WHO. Global competency and outcomes framework for the essential public health functions. Geneva : World Health Organization, 2024.
7. WHO Regional Office for Europe. Primary health care: making our commitments happen. 2022.
8. WHO Regional Office for Europe. Technical brief on strengthening the nursing and midwifery workforce to improve health outcomes: advancing roles for nurses. 2023.
9. World Health Organization. Nursing and midwifery / Primary health care resources. <https://www.who.int/europe/health-topics/nursing>
10. Джерела доказової медицини МОЗ України. <https://moz.gov.ua/uk/dzherela-dokazovoyi-medicini>

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії фундаментальних медичних дисциплін та практичної підготовки

Протокол № _____ від «_____» _____ 2026 р.

Голова ЦК _____ / _Юлія ЧЕРНУШКІНА_ /

(підпис)

(прізвище, ім'я)